

Vägen till skolan

Av Greta på Jerkö

Det är i början på januari år 2010, och jag bor ensam på Jerkö. För närvarande är det menföre, och jag sitter här isolerad. Isen har nyligen lagt sig över fjärdarna för andra gången denna vinter.

Här på Jerkö är jag och mina syskon födda och uppvuxna, och jag sitter och tänker på hur det var när vi blev så stora att vi skulle börja i skolan. Vägen dit var ofta kantad av besvärligheter, och jag tänkte berätta lite om denna väg som för vår del började och slutade med en daglig roddtur över Kilmafjärd.

Sträckan från våra bryggor och rakt över fjärden till Krabbehall är en dryg kilometer (1111 meter, mätt med GPS), men det är sällan det är så lugnt väder att man kan ro eller köra med motorbåt rakt över. Man måste alltid hålla upp mot vinden för att inte driva iväg.

Vi barn fick tidigt lära oss att hantera en kanot och att visa respekt för sjön. Likaså fick vi tidigt lära oss att simma. Flytvästar var inte vanliga när vi växte upp, det var inget man ens hört talas om.

De första gångerna vi fick ”ro”, fick vi sitta i båten utan att lossa den, sätta ut en åra och ”ro” med den. Då var vi fem-sex år gamla. Så småningom, om det var lugnt väder, fick vi lossa båten och ro ute i viken. I början var det inte lätt att samordna båda årorna, ta riktiga årtag och styra båten samtidigt. Det såg ju så himla lätt ut när mor och far rodde!

Vi skulle också lära oss att lägga till vid bryggan utan att stöta emot den. Så skulle båten bindas i för och akter med halvslag om pälarna.

Den första gången jag rodde över till Sturkö var jag sex år. Det var lugnt och fint väder, annars hade jag väl inte fått ge mej iväg ensam. I alla fall så skulle jag till affären i Uttorp för att köpa snus till far. Han hade inte tid att ro själv. Mor och han höll på med något de inte kunde avbryta, och som jag glömt vad det var. Jag redde ut ärendet emellertid, och jag var mycket stolt när jag kom hem igen.

Jag är äldst av oss syskon, och 1942 var det dags för mej att börja i första klass.

De första åren rodde oftast mor eller far med mej över till Krabbehall och kom och hämtade mej när skoldagen var slut. Men om det var fint och någorlunda lugnt väder

så fick jag ro själv. Nu var jag ju sju år, hade börjat skolan och jag kunde ro!

På den tiden fanns det inga asfalterade vägar och inte så många bilar. Det var väl mest ”mjölkabilen” och varubilen ut till affären i Uttorp som körde då. Så kom det en och annan hästskjuts och någon som cyklade, annars utträttade folk sina ärenden till fots.

Vi, som skulle till skolan, fick gå. Vi hade ingen cykel, och även om vi hade varit så lyckligt lottade, så hade vi inte fått cykla till skolan i Uttorp. Det hade fröken

bestämt. Vi fick inte springa heller, utan vi skulle ”gå ordentligt”. Fröken höll utkik på oss från sina fönster, och hade vi inte ”gått ordentligt” när vi gick hem från skolan fick vi skäll nästa dag.

På höstar och vårar blåser det som bekant, om inte kuling, så näst intill. Då är det svårt att ta sej över sjön i en kanot. Sådana dagar fick jag stanna hemma. Vi hade visserligen en liten knubb med tändkulemotor i, men om far inte var hemma – han var ofta borta på vägarbete eller hjälpte till på fraktekorna – så var det ingen som kunde köra den.

När det ”vörnade sej te” att bli vinter och is kunde det bli proble-

blem att komma fram över sjön. Vi brukade ro ner med kanoten och lägga den vid ”Gulesten” på södra sidan av Jerkö när det hotade att frysa till. Ute på Sjunkafjärd – mellan Maltkvarn och Sturkö och längs Moxholm – blir det inte is lika fort som på Kilmafjärd. Men ofta lägger det sej, åtminstone halvvägs, mellan Jerkö och Moxholm.

Då var vi tvungna att ”bröta” oss fram till öppet vatten. När vi väl hade fått ut båten från land så började ”brötandet”: far satt på båtdäcket och trampade eller högg sönder isen så långt han nådde framför båten. Sen drog han oss fram med en båtshake en bit i sänder i isrännan.

Det var en omständlig procedur, och när vi väl kom till öppet vatten kändes det som en lättnad att kunna ro fram till Bändahalla. En sådan dag blev skolvägen extra lång, för först skulle vi traska över skäret här ner till båten, och sen gå från Bändahalla (som ligger utanför Havsvallen) till skolan.

Nu hade det blivit så besvärligt med framkomligheten på min skolväg att jag inte fick bo hemma längre. Det

